

DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS manè discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis vigesimâ-nonâ mensis Decembris, anno Domini M. DCC. LVII.

M. CAROLO-AUGUSTINO VANDERMONDE, Chirurgiæ Gallico Idiomate Professore designato, Censore Regio, Instituti Bononiensis Socio, Doctore Medico, Præside.

An infantum, à dentitione, convulsionibus, vel soporibus, repetitus catharticorum usus?

I.

OMINIS vita à doloribus auspicatur. Vix eâ potitur miser, cum diris torqueri, dentitionis labore, vix desinat cruciatibus. Tumentes gingivæ prurigine, dolore, phlogosi afficiuntur; pullulant in ore aphthæ, ardor & sitis intenduntur, clamitant insomnes infantuli, irrequieti huc, illuc agitantur. Alimentum acescit in ventriculo, devehitur ad intestina malè subactum, corruptum, pungentia tormina, flatus, borborigmos suscitat, pravum ministrat chylum: sanguinem, bilem, succum nutritium, aliosque inficit humores. Hoc ritu secretiones & excretiones pervertuntur. Stagnant in vasis minimis liquida, inspissantur, depra-

vantur: infarciuntur viſcera, intumeſcit abdomen; exoritur febris, tuſſis, dyſpnœa; torpeſcunt artus, flacceſcunt; vix collum ſuſtinet capitis onus; tandem, aſtrictâ alvo, accedunt membrorum & tendinum ſubſultus, convulſiones, quandoque ſopores.

I I.

IN genere, ab accidentibus externis, vel animi pathematis, immò ſæpiùs à pravâ corporis diatheſi, ſpaſmorum, ſoporumque repete originem. Convulſio, ex Hippocrate, fit vel inanitione, vel repletione. Hanc argue in pueris cauſam quæ cerebrum, & nervorum exordia conſtringere & opprimere potis eſt: infarctum videlicet tubulorum ejuſdem viſceris, ſanguinis & lymphæ, in innumeris capillaribus hæſionem: viget enim inter caput & præcordia intimior conſenſus; dum infarcta abdominis viſcera vix peragrans purpureus latex, ad capitis arterias regurgitat ibi cumulandus; cum non eâ proportione per venas relabitur, quâ arteriis vehitur. Eò plura ex abdomine refluunt cum regurgitante ſanguine pericula, quòd illud totius corporis ſentina, & inquinamentorum receptaculum, ſuccorum ſtagnationi valde ſit obnoxium. Per mollem & teneram illius viſcerum compagem, per vaſa flaccidioris meſenterii adminiculo languente ſuſfulta, per glandularum in eo diſperſarum debiliorem texturam, per vaſa plurimi generis ſuccos lenteſcentes; & pravè coctos vehentia, ſegniùs propulſi liquores ingurgitantur facilè, ſenſim ſine ſenſu congeruntur, parum renitente vaſorum huc, illuc fluctuantium tono. His adde infantulorum muſculos motibus & exercitationibus prorſus tunc temporis impares, fibras eorum laxiores & debiliores. Sic congeſtionum cerebri foventur primordia.

I I I.

INTER omnia, ſagacitate, induſtriâque humanâ, ad ſanandas ægritudines excogitata commoda, palmam ſibi proripuiſſe videtur catharſis. Hæc Apollinis arti coæva, ſola medicinæ nomine gaudet. Sua ſunt interim cuique morbo, tempori, ætati, regioni, anni tempeſtati, pecularia evacuandi præſidia è triplici regno deſumpta. Cave eadem in pleuritide, quàm urgente apoplexiâ, decernas. In febribus bilioſis intermittentibus, tutò & feliciter in incremento propinabis, dum in inflammatoriis & acutis, non niſi declinante æſtu, relaxatiſque vaſorum fibris, adhibenda. Alia pueris, alia adultis, alia ſenibus ſunt præſcribenda cathartica. Qui ſub zonâ torridâ degunt populi, non niſi leniſſimis utuntur; Septentrionales autem draſtica, & acriora crebrò devorant inſontes hydragoga. Hyeme & autumno, ventres utpote calidiores, validiùs quàm verno & æſtivo tempore expurgare oportet. Mortalium primus qui morborum ſigna, & naturæ varia, in diſpari ſuimet habitu, attentè obſervavit molimina, Cauſarius. Is, valetudinem ſibi reſtauratam naturalis diarrhææ beneficio, haud ſemel expertus, tandem mole & pondere aggravatus, ad edulia ventrem laxantia recurrendum duxit. Sic nata purgandi occaſio. Inter ſenſiles corporis excretiones, hæc imprimis ſpectanda. Sint aliæ vel imminutæ, vel læſæ, hæc uberior, naturæ motibus, aut opportuno ſubſidio comparata, aliarum ſæpe vices gerit: atque æquilibrium ſolida inter & fluida reſtituit, & ſanitatem: immò plures hâc judicantur morbi, quàm aliis ſimul unitis.

Ar.

IV.

IN infantulorum, à dentitione, ſpaſmis & ſoporibus, cerebri compreſſionem ab infarctu abdominis enatam, ſat ſuperque demonſtravimus. Hanc derivationis ope amovendam, ſicque primariam morbi cauſam auferendam, qui inficias iverit? Vel detracto è ſaphenâ ſanguine, vel dejectâ pluries alvo, vaſorum capitis derivatio comparanda. Utrumque molienti, certiores & conſtantiores perpendendæ indicationes. Has deſume ex molliori, & laxiori muſculorum, aliarumque tenerrimarum partium texturâ; ex vaſorum ubertate, & lymphæ nutritiæ redundantiâ; ex parcâ perſpiratione; ex pulſu molli & flaccido; & denique ex ſuccorum glutine & vaſorum atoniâ: quæ ſingula ſanguinis detractionem deterrent & reſpuunt. His adde, naturæ viam monſtrantis, veſtigia à venerando ſene olim explorata. *In progreſſu verò*, inquit, *cum jam dentire incipiunt, gingivarum prurigines, febres, convulſiones, alvi profluvia, & maximè cum caninos edunt dentes, & iis præſertim qui craſſiſſimi ſunt & alvos duras habent* 3. *prognoſ.* 25. Cum verò eos qui alvi profluvio laborant minimè ſpaſmis corripi, etiam hodierna evincat experientia: quid obſtat quominus, hâc excretione provocatâ, gementi craſſiorum ſub pondere fluidorum naturæ, auxilium feratur? Cum, *quæ educenda ſunt, quò maximè natura vergit, ducere oporteat, per loca conferentia* 1. *acut.* 21. Non enim ſolam ventriculi & inteſtinorum ſaburram, iteratis catharticorum vellicationibus, foras amandari notum. Corpus humanum totum depurari poſſe per alvum, probant hiantia in inteſtinis lymphaticarum meſenterii arteriolarum oſcula: ex quibus, catharticorum ope, ſerum in fiſtulam inteſtinalem depluit. Aſt, in catharticis eligendis, invigilet ſedulò quiſquis ea pueris ægrotantibus porriget medicus. Aliis ſpiſſeſcit, aliis liqueſcit ſanguinis compages. Semotis prioribus, poſteriora eligat. Horum tenuiores moleculæ in ſanguinis alveum, per vaſa Chylopœia protruſæ, eumdem ſic exagitant, ut inde minor evadat globulorum cohærentia: ſic vaſa ſtimulant, ut adaugeatur vis eorum ſyſtaltica. Debiliùs inter ſe cohærentes ſanguinis moleculæ, vaſorum actioni reſiſtunt minùs, vaſiſque validiùs contractis, validiori niſu in ſe ſe mutuò arietant globuli ſanguinei. Augetur motus ſanguinis, tum inteſtinus, tum circulatorius. Dum verò tragœdiam agit in ſanguine quidquid catharticorum volatilius, haud muneribus fungendis impar, nerveam inteſtinorum tunicam in validiores contractionum niſus ciet, quid quid eorum craſſius, quàm ut lacteorum oſcula ſubierit. Hinc jam tenuior facta, quæ ad meſeraïcarum arteriarum fines appellit feroſa ſanguinis portio, quaſi jugi ſtillicidio in inteſtina delabitur, adauctoque motu eorum periſtaltico, par catharſim foras amandatur.

V.

LICET præcipuum, puerorum convulſionibus, ſtabiliamus in purgatione præſidium: ex artis tamen fertili ſinu, diverſa alia depromi commoda, quis negat? Sunt & gingivarum frictiones, ſcarificationes, unctiones, aliæque topicæ medicationes, quibus omnino fidere nefas. Sunt antiſpaſmodica, temperantia, ſedativa, immò opiata ipſa, quæ in vaſorum infarctu, & liquorum in-

ſpiſſatione inutilia, ſi non noxia cenſemus. Sanguinis miſſio, non niſi indicationibus appoſitis, tentanda. Si pulſus durus, frequens, abdomen tenſum, renitens, urinæ fœceſque pertinaciter retentæ, ſaphenam illico ſeca, non ſemel tantùm, ſed quantùm urgebit occaſio, ægrotantiſque vires indulgebunt. Ea tamen ſit medendi cautela, ut clyſmata varia, fotus & unctiones adhiberi curet, pulveres abſorbentes deglutiendos jubeat, immò, purgatâ priùs nutrice, puero cathartica adæquata, diuque reperita, ad morbi fomitem eradicandum depellendumque præſcribat.

Ergò infantum, à dentitione, convulſionibus, vel ſoporibus, repetitus catharticorum uſus.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Franciſcus Bidault, Rei Herbariæ Profeſſor deſignatus.

M. Joannes-Claudius Munier, Conſiliarius Medicus Regis ordinarius, & Domûs Regiæ Invalidorum.

M. Ludovicus-Renatus Marteau.

M. Joſephus Lallemant.

M. Petrus Poiſſonnier, Scholarum Profeſſor deſignatus, Profeſſor & Cenſor Regius, necnon Militarium Regis Noſocomiorum in Alſatiâ Medicus & Inſpector primarius.

M. Antonius le Camus, Academiæ Regiæ Rupellenſis, & Societatis Litterariæ Catalaunenſis Socius.

M. Natalis-Maria de Gevigland.

M. Franciſcus-David Heriſſant, Regiæ Scientiarum Academiæ, Regiæque Societatis Londinenſis Socius.

M. Jacobus-Franciſcus le Chat de la Sourdiere.

Proponebat Pariſiis FRANCISCUS-LUDOVICUS THOMAS D'ONGLÉE, Doctor Medicus Remenſis, Collegii Regii Medicorum Cenomanorum Socius, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Baccalaureus, A. R. S. H. 1757, A SEXTA AD MERIDIEM.

Typis Viduæ QUILLAU, Univerſitatis & Facultatis Med. Typogr. 1757.